

LIBRIS

We know
books

GASTON LEROUX

BLESTEM LA ACADEMIE

Traducere: RODICA IACOB

EDITURA ORIZONTURI

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LE ROUX, GASTON

Blestem la Academie / Gaston Leroux ; trad.: Rodica Iacob. -

București : Orizonturi, 2021

ISBN 978-973-736-466-1

I. Iacob, Rodica (trad.)

821.133.1

Corectură: **RODICA-LUCREȚIA CHIRIACESCU, EMILIA LEANCĂ**
Copertă: **TATIANA DANIELA POPESCU**

LE FAUTEUIL HANTE

Toate drepturile acestei ediții aparțin **Editurii ORIZONTURI**

Editura ORIZONTURI – București
Bdul Libertății nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20
telefon: 021.3177679, 0744531333
e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro
www.editura-orizonturi.ro

I

Moartea unui erou

- E un moment greu de depășit ...
- Fără îndoială, se spune însă că e un om care nu se teme de nimic!...
- Are copii?
- Nu!... Pe deasupra, e și văduv!
- Ei, atunci cu atât mai bine!
- Să sperăm că nu va muri totuși!... Până una, alta, să ne grăbim! ...

Auzind aceste fraze macabre, domnul Gaspard Lalouette, om de treabă, negustor de tablouri și antichități, stabilit de zece ani în strada Laffitte, ciuli urechile. În acea zi se plimba pe cheiul Voltaire, privind la vitrinele vânzătorilor de gravuri și vechituri, când se simți, brusc, îmbrâncit pe trotuarul îngust, de un grup de tineri cu berete studențești, care veneau grăbiți dinspre strada Bonaparte și care, îndrugând vrute și nevrute, nu găsiră răgaz pentru cea mai mică scuză.

Domnul Gaspard Lalouette, de frică să nu intre în vreo gâlceavă, își înghiți tulburarea provocată de această necuviință și se gândi că, probabil, tinerii se grăbeau să asiste la vreun duel și-și exprimau cu voce tare teama de vreun sfârșit fatal.

Reîncepu să examineze cu atenție un scrin incrustat cu flori de crin, care avea pretenția de a data din vremea Sfântului Ludovic și care, probabil, adăpostise șiragul de mătănii al doamnei Blanche de Castilia.

Tocmai atunci cineva în spatele lui spuse:

– Orice s-ar zice, omul mi se pare cu adevărat curajos!

Un glas răgușit îi răspunse:

– Se zvonește că a făcut de trei ori înconjurul lumii!...

– Să știi, însă, că nu aș vrea să fiu în locul lui. Numai să nu ajungem prea târziu!

Domnul Lalouette se întoarse. Văzu doi bătrâni care se îndreptau spre Institut, grăbind pasul.

„Ei asta-i! își spuse în sinea lui domnul Lalouette, doar n-or fi și bătrânii aștia la fel de zăpăciți ca tinerii de mai înainte? (Domnul Lalouette avea vreo patruzeci și cinci de ani, vârstă la care nu ești nici tânăr, nici bătrân...). Par totuși să alerge către aceeași țintă.“

Frământat de gânduri, domnul Gaspard Lalouette s-a apropiat de colțul străzii Mazarine și poate că ar fi mers mai departe dacă, deodată, în fața lui nu ar fi apărut protestând și gesticulând patru domni care păreau a fi profesori, judecând după redingote și pălăriile cilindru, ca și după mapele lor de marochin:

– Cu toate astea nu puteți să mă convingeți că și-a făcut testamentul!

– Dacă nu l-a făcut, a greșit!

– Se zice că a văzut de multe ori moartea cu ochii...

– Când prietenii au încercat să-l facă să renunțe la planul său, i-a dat afară!

– Poate că se va răzgândi în ultimul moment!...

– Îl crezi un laș?

– Liniște... iată-l... iată-l!

Cei patru profesori o luară la fugă traversând strada, după care-și schimbă direcția spre dreapta, pe lângă Podul Artelor.

Fără a mai zăbovi nicio clipă, domnul Gaspard Lalouette părăsi vechiturile la care se uitase până atunci. Nu mai avea decât un singur gând, și anume să afle cât mai multe lucruri despre omul care urma să-și riște viața în condiții și pentru motive încă necunoscute de el, dar pe care cele auzite din întâmplare îl făceau să le bănuiască deosebit de primejdioase.

Începu să grăbească pasul pe sub arcadele Institutului pentru a-i ajunge din urmă pe profesori. Ajunse curând într-o piațetă, unde o clădire monumentală purta parcă, pe cap, o pălărie rotundă, altfel spus o čupolă. Locul era ticsit de lume. Echipajele își făceau cu greu drum însoțite de larva vizitilor și a vânzătorilor ambulanți.

Sub bolta ce deschidea drumul spre prima curte a Institutului, o mulțime gălăgioasă înconjura un personaj care părea să se desprindă cu greu din îmbrățișarea entuziastă a mulțimii.

Cei patru profesori erau și ei acolo strigând neîncetat:

– Bravo!...

Domnul Lalouette își scoase pălăria și, adresându-se unuia dintre cei patru domni, îi întrebă cu timiditate dacă binevoiește să-i explice ce se întâmplă.

– Ei asta-i acum! Doar vezi bine!... Este vorba de căpitanul de vas Maxime d'Aulnay!

– Urmează să se dueleze? mai întrebă, cu cea mai umilă politețe, domnul Lalouette.

– O! nu!... Va ține un discurs cu ocazia primirii în cadrul Academiei Franceze, răspunse, plictisit, profesorul.

În acea clipă o mulțime agitată îl despărți pe domnul Lalouette de grupul profesorilor.

Erau prietenii lui Maxime d'Aulnay care, după ce îl conduseseră și îl îmbrățișaseră cu emoție, încercau să intre în sala ședințelor publice. Urmă o adevărată busculadă pentru că invitațiile nu mai serveau la nimic. Aceia care, din precauție, își pusese ră oameni de-ai lor să le ocupe din timp locuri, nu au avut nici ei nimic de câștigat, pentru că aceștia refuzau acum să mai plece. Curiozitatea, mai mare decât orice interes, îi ținuse locului.

În timp ce domnul Lalouette se găsea imobilizat între ghearele inofensive ale leului de piatră care veghea în pragul templului „Imortalității”, un comisionar îi zise:

– Domnule, dacă vreți să intrați, vă costă douăzeci de franci!

Gaspard Lalouette, cu toate că era negustor de antichități și tablouri, avea o stimă deosebită și pentru literatură. El însuși scrisese câte ceva. Publicase două lucrări, care erau mândria vieții lui, una cu privire la semnaturile pictorilor celebri despre mijloacele de recunoaștere a autenticității operelor acestora, iar alta asupra artei înrămării pânzelor de pictură.

Cele două lucrări i-au atras numirea sa în calitate de colaborator onorific al Academiei. Chiar și în aceste condiții, nu trecuse vreodată pe acolo.

Oricum, ideea pe care și-o făcuse despre ceea ce înseamnă o ședință publică a Academiei nu concorda nicidecum cu ceea ce auzise și văzuse în ultimul sfert de oră. De pildă, niciodată nu s-ar fi gândit că, pentru a ține un discurs

de primire în Academie, ar fi mai potrivit să fii văduv, fără copii, să n-ai frică de nimic și să-ți fi făcut înainte testamentul.

Dădu cei douăzeci de franci și, după mai multe ghionturi și îmbrânceli, se văzu instalat, de bine de rău, într-o tribună, unde toată lumea stătea în picioare, privind spre sală.

Tocmai intra Maxime d'Aulnay.

Puțin palid, era încadrat de cei doi nași academicieni, contele de Bray și profesorul Palaiseaux, amândoi cu mult mai galbeni la față decât noul membru.

Un fior prelung zgudui adunarea.

Femeile, numeroase și de înaltă condiție socială, nu putură să-și rețină o tresărire de admirație și – în același timp – de milă.

O văduvă pioasă își făcu semnul crucii.

Lumea de pe toate băncile se ridică în picioare, străbătută de o emoție respectuoasă, ca în fața morții care trece în imediata noastră apropiere.

Ajuns la locul său, proaspătul academician se așeză între cei doi bărbați, care-l însoțeau apărându-l parcă, apoi își înălță capul și își plimbă privirea fermă asupra colegilor, asistenței și a biroului, cât și asupra figurii întristate a membrului ilustrei adunări, însărcinat să rostească discursul de primire.

De obicei, acest personaj manifestă, în cadrul ceremoniei, o expresie cinică, rezultat al îndelungatului zbucium literar care stă la baza discursului său.

În ziua la care ne referim, academicianul în cauză avea însă o figură compătimitoare, asemănătoare, mai curând, duhovnicului care asistă la ultimele clipe ale unui muribund.

Domnul Lalouette, urmărind spectacolul acestui trib înveșmântat în fracurile solemne împodobite cu frunze de stejar, nu scăpa niciun cuvânt din ceea ce se spunea în jurul său. Auzi, astfel, șoptindu-se:

- Bietul Jehan Mortimar era tot așa de tânăr și frumos!
- Și atât de fericit că a fost ales!
- Vă amintiți când s-a ridicat în picioare pentru a ține

discursul?

- Aveai impresia că radiază... Era plin de viață...
- Orice s-ar spune, n-a fost o moarte naturală...
- Nu, n-a fost o moarte naturală...

Deoarece nu mai auzi continuarea acestui dialog, Gaspard Lalouette se întoarse către vecinul său și îl întrebă despre ce moarte vorbește. Atunci și-a dat seama că persona căreia i se adresa nu era altcineva decât profesorul care, cu puțin timp mai devreme, îi răspunsese morocănos.

Nici de astă dată profesorul nu s-a purtat cu mânuși:

– Domnule, dumneavoastră nu citiți ziarele?

Ei bine, nu, domnul Lalouette nu citea ziarele!

Avea de altfel motivele lui, pe care le vom aminti mai târziu, motive pe care anticarul nu le putea striga în gura mare.

Însă, din cauză că nu citea presa, misterul în care tocmai intrase, pătrunzând pentru numai douăzeci de franci sub acoperișul Institutului, devenea din ce în ce mai profund.

Din această cauză, nu înțelegea deloc murmurul de protest care s-a ridicat în sală atunci când o femeie distinsă, pe care toată lumea o cunoștea drept frumoasa doamnă de Bithynie, intră în loja care îi era rezervată.

Era cunoscută, în general, ca o persoană cu mult tupeu. Nici despre asta nu știa nimic domnul Lalouette. Doamna

din lojă contemplă adunarea cu o aroganță de gheață, spuse câteva cuvinte unor tineri care o însoțeau și privi îndelung prin lornion fața lui Maxime d'Aulnay.

– O să-i poarte ghinion! strigă cineva.

Din mulțime veni imediat o confirmare:

– Da, da, o să-i poarte ghinion!

Lalouette întrebă: „De ce o să-i poarte ghinion?”, însă nimeni nu-i răspunse.

Tot ceea ce reuși să afle se mărginea la faptul că omul din fața lor, pregătit să țină un discurs, se numea Maxime d'Aulnay, că era căpitan de vas, că scrisese o carte intitulată „Călătorie în jurul cabinei mele” și că fusese ales la Academie pentru locul ocupat până nu de mult de Monseniorul d'Abbeville.

Atmosfera de mister s-a accentuat continuu prin țipete și gesturi stranii. În tribune, publicul s-a ridicat și a început să strige:

– Ca și celălalt!... Nu deschideți scrisoarea! Ca și celălalt!... ca și celălalt!... N-o citiți!...

Domnul Lalouette se aplecă și văzu un aprod care tocmai îi aducea lui Maxime d'Aulnay o scrisoare. Apariția aprodului și a scrisorii au făcut adunarea să-și iasă parcă din minți.

Membrii biroului făceau eforturi vizibile pentru a-și păstra sângele rece, dar se vedea limpede că Hippolyte Patard, simpaticul secretar permanent, tremura din toate încheieturile.

Cât despre Maxime d'Aulnay, acesta s-a ridicat în picioare, a luat din mâinile aprodului scrisoarea și a deschis-o. Apoi surâse tuturor celor care strigau și, cum ședința

nu fusese încă oficial deschisă din pricina întârzierii Cancelarului, citi și zâmbi. Din tribune se auzi, atunci, distinct:

– Zâmbește!... Zâmbește!... și celălalt a zâmbit!

Maxime d'Aulnay remise în cele din urmă scrisoarea celor care-l însoțeau și care nu aveau niciun chef să zâmbească. Cum conținutul scrisorii a fost în scurt timp pe buzele tuturor și a făcut ocolul sălii, a ajuns și la urechile domnului Lalouette.

– Există călătorii cu mult mai periculoase decât cele făcute în jurul propriei tale cabine!

Acest text părea destinat să urce la maximum emoția sălii, dar, brusc, se făcu auzită vocea rece a președintelui care anunță, după câteva clinchete de clopoțel, că ședința este deschisă.

O liniște de mormânt s-a lăsat imediat asupra asistenței.

Maxime d'Aulnay era deja în picioare, gata să înfrunte curajos destinul. Începu să citească discursul cu o voce profundă, sonoră. Mai întâi mulțumi, fără ipocrizie, Adunării care-i făcea onoarea de a-l primi în rândurile sale, apoi, după o scurtă aluzie la doliul care zguduise nu de mult Academia, vorbi despre meritele Monseniorului d'Abbeville. Oratorul rostea frază după frază, neîntrerupt.

Lângă Gaspard Lalouette, profesorul morocănos strecură printre dinți o frază pe care domnul Lalouette o consideră, pe nedrept, inspirată de lungimea discursului:

– Durează mai mult decât la celălalt!...

Maxime d'Aulnay vorbea în continuare și asistența părea să respire mai ușurată.

Puteau fi auzite suspine, femeile își zâmbeau ca și cum s-ar fi regăsit după depășirea unui mare pericol.

Noul academician vorbea fără ca vreun incident neprevăzut să-l întrerupă...

Și iată că, ajungând la sfârșitul elogiului adresat Monseniorului d'Abbeville, oratorul se însuflețește, se înfierbântă chiar, vorbind despre talentele eminentului prelat și exprimă câteva idei generale asupra elocinței sacre.

Vorbitorul evocă, apoi, amintirea unor predici răsunătoare ale Monseniorului d'Abbeville, care au stârnit fulgerele presei laice și acuzațiile acesteia privind lipsa respectului cuvenit științei umane.

Gesticulația noului academician căpătă o intensitate neobișnuită, ca pentru a lovi, a biciui, la rândul său această știință, fiică a necredinței și a orgoliului.

...Și, într-un elan admirabil, care, dacă nu mai păstra nimic din calmul academic, se potrivea unui marinar de veche școală, Maxime d'Aulnay strigă:

– Au trecut mai bine de șase mii de ani, domnilor, de când răzbunarea divină l-a înlănțuit pe Prometeu de stâncă! La rândul meu, nu mă număr printre aceia cărora le e frică de fulgerele oamenilor. Mie mi-e teamă numai de tunetul venit din partea lui Dumnezeu!

Abia termină de spus aceste ultime cuvinte, că toți îl văzură pe nefericit clătinându-se, ducând într-un gest disperat mâna la față și apoi prăbușindu-se ca un bolovan.

Un strigăt de groază s-a ridicat imediat spre cupolă... Academicienii s-au îmbulzit deasupra corpului inert...

Maxime d'Aulnay era mort! Și cea mai mare greutate era acum să evacuezi sala.

D'Aulnay era mort, așa cum, cu două luni în urmă, în plină festivitate de primire, murise și Jehan Mortimar, poetul

Parfumurilor tragice, primul ales ca succesor al Monseniorului d'Abbeville. Și el primise o scrisoare de amenințare adusă la Institut de către un comisionar, care nu a mai fost găsit niciodată, scrisoare în care citise: „Parfumele sunt câteodată mult mai tragice decât îți poți închipui”, pentru ca, numai după câteva minute, să se prăbușească. Iată ceea ce află, în cele din urmă, domnul Gaspard Lalouette, trăgând avid cu urechea la frânturile de fraze ale mulțimii înspăimântate, care, după ce invadase sala publică a Institutului, se vedea acum scoasă cu sila pe chei într-o dezordine de neimaginat.

Ar fi vrut să știe mai multe, să afle cel puțin motivul pentru care, după moartea lui Jehan Mortimar, era pândit cu groază decesul lui Maxime d'Aulnay. A auzit vorbindu-se de o răzbunare, însă în termeni atât de absurzi, încât nu acordă nicio importanță acestei afirmații. Consideră că se cuvine să întrebe, pentru împăcarea propriei conștiințe, care este numele celui care ar fi avut motive să se răzbune în condiții atât de bizare. Drept răspuns, n-a putut, însă, afla decât o enumerare de vorbe fără șir, încât a crezut că interlocutorii chestionați își bat joc de el.

Și, cum noaptea se apropia cu pași repezi, pentru că era iarnă, s-a hotărât să se întoarcă acasă, traversând Podul Artelor, unde câțiva academicieni rămași în urmă și invitații lor, profund afectați de teribila coincidență a celor două sfârșituri sinistre, se grăbeau spre casă.

Totuși, înainte de a se pierde în întunericul care începuse să se lase în piața Carrousel, Gaspard Lalouette s-a răzgândit. A oprit pe unul dintre domnii care coborau dinspre

Podul Artelor și care, cu o fizionomie nervoasă, părea încă agitat de eveniment și l-a întrebat:

- Ei bine! Domnule! se știe de ce a murit?
- Medicii spun că a murit din cauza unei rupturi de vase.
- Și celălalt, domnule, de ce a murit?
- Medicii au considerat că din cauza unei congestii

cerebrale!...

Auzind aceste vorbe, cineva din umbră interveni pe neașteptate:

- Toate astea sunt minciuni!...
- Toate astea sunt minciuni!... Amândoi au murit pentru că au vrut să se instaleze în *Fotoliul blestemat*.

Domnul Lalouette a încercat să-l rețină pentru o clipă pe necunoscutul din umbră, însă acesta dispăruse fără urmă.

Negustorul de tablouri dădu din umeri și se îndreptă gânditor spre casă.